

Suomen kestävän kasvun ohjelma

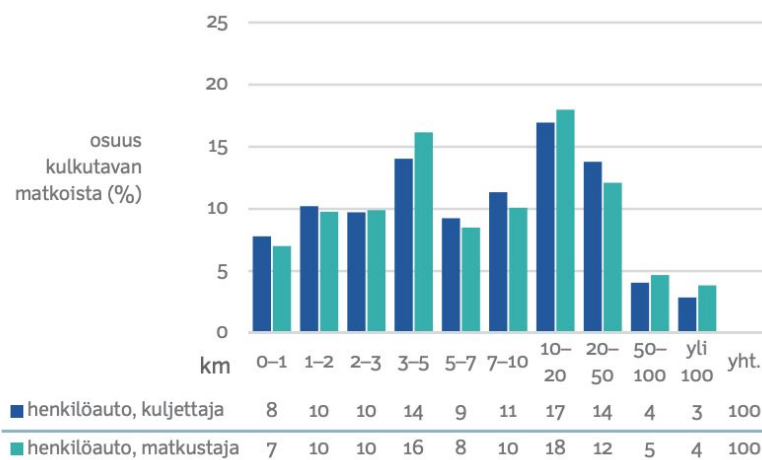
Pyöräliitto kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta eduskunnalle Suomen kestävän kasvun ohjelmasta ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Pyöräliitto kiittää siitä että yhdyskuntien ja liikenteen vähähiiliset ratkaisut on nostettu tärkeäksi osaksi kestävän kasvun ohjelmaa. Pyöräliitto esittää 12 miljoonan euron investointitukea kaupunkipyöräjärjestelmille kestävän kasvun ohjelmaan.

Kestävä liikkuminen vähentää hiilidioksidipäästöjä

Liikenteen osuus Suomen hiilidioksidipäästöistä on hieman yli 20 %¹ ja henkilöautot tuottavat hieman yli puolet liikenteen hiilidioksidipäästöistä². **Pyöräliitto on tyytyväinen että yksi ohjelman toimenpiteistä liikenteen päästöjen vähentämiseksi on henkilöautoliikenteen vähentäminen siirtymällä kestäväan liikkumiseen.** Henkilöautoliikenteen vähentäminen on nopein keino vähentää hiilidioksidipäästöjä ja siten toimenpiteiden tulisi painottua siihen. Vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöönotto on hidasta ja vaikeaa, tätä kuvaa sekin että uusien polttomoottoriautojen myynnin kieltäminen vuonna 2030 kohtaa suurta vastustusta.

Henkilöautoliikenteen vähentämisessä on suuri ja helposti realisoituva potentiaali. Kuten [henkilöliikenne-tutkimuksesta 2016](#) käy ilmi, henkilö- autolla kuljetuista matkoista yli 40 % on alle viiden kilometrin mittaisia.

Jos näistä matkoista esimerkiksi puolet saataisiin muutettua kestävämmille liikkumistavoille, tarkoittaisi se noin 2 % vähennystä Suomen hiilidioksidipäästöihin. Tämän lisäksi siirtymästä tulisi vielä merkittävät kansanterveyshyödyt puhtaamman ilman, viihtyisemmän ympäristön, turvallisemman liikenneympäristön ja arkiliikunnan lisääntymisen kautta.

¹ [Kasvihuonekaasupäästöt 2019 laskivat, kauden 2013-2020 päästövähennysvelvoitteet saavutettavissa, Tilastokeskus, vierailtu 7.1.2021](#)

² [Suomen tieliikenteen päästöjen kehitys, VTT, LIPASTO -laskentajärjestelmä, vierailtu 7.1.2021](#)

Kaupunkipyöräpalveluiden investointituki

Kaupunkipyörät ovat oiva keino kulkea lyhyitä matkoja ja siten korvaamaan tarvetta autoilla alle viiden kilometrin matkoja. **Pyöräliitto esittää, että kestävän kasvun ohjelman puitteissa investoidaan kaupunkipyöräpalveluiden laajentamiseen ja sähköistämiseen 12 miljoonaa euroa.** Tämä mahdollistaisi

- kaupunkipyöräpalveluiden nopean perustamisen ja laajentamisen ympäri maata,
- laadukkaammat palvelut käyttäjille (enemmän pyöriä, parempi palvelutaso, enemmän käyttäjiä), ja
- järjestelmien käynnistysvaikeuksien välttämisen ja siten palvelun varman käyttöönoton.

Esittämämme investointituki kaupunkipyöräpalveluille vauhdittaisi siirtymistä käyttämään kestäviä liikkumistapoja lyhyillä matkoilla. Kaupunkipyöräpalvelut tukevat pandemia-aikana ja sen jälkeen vaikeuksissa olevaa julkista liikennettä; julkisen liikenteen käyttäjät voivat kulkea matkan alku- ja loppuosan kaupunkipyörällä. Ne ovat vaivaton tapa siirtyä paikasta toiseen ilman oman pyörän omistamisen velvoitteita.

Kaupunkipyörät ovat myös osa lisääntyvää digitalisaatiota ja liikkumisen muuttumista palveluiksi.

Pyörät ovat paikannettavissa karttapalveluissa ja niitä voi vuokrata kännykkäsovelluksella. Palvelut tuottavat kaupungeille hyödyllistä reaaliaikaista dataa pyöräliikenteestä, jonka saaminen muilla keinoin on vaikeaa.

Järjestelmät ovat myös joustavia ja mukautuvat käyttäjien tarpeisiin hyvinkin nopeasti. Tästä esimerkkinä se kuinka Helsingin ja Espoon kaupunkipyöräjärjestelmässä voidaan ennakoida kaupungissa järjestettävien tapahtumien tuomia pyörien kysyntäpiikkejä.

Lisäksi kaupunkipyöräpalvelut työllistävät paikallisesti ja näitä työpaikkoja ei voi siirtää ulkomaille.

Koska kaupunkipyörät hankitaan yleensä **palveluhankintana**, rahoituksen ehdoissa tulee mahdollistaa rahoituksen käyttö palveluhankintaan (käyttötalousmeno). Kaupunkien budjetoinnissa kyse on **käyttötalousmenosta** (kaupunki ei omista pyöriä eikä niihin liittyviä järjestelmiä vaan hankkii palvelua).

Muita keinoja, joita ohjelman puitteissa voitaisiin edistää kestävän liikenteen osuuden kasvattamiseksi ovat valtakunnallisen baanaverkon rakentaminen ja matkakeskusten pyöräliityntäpysäköinnin parantaminen.

Liite: Esittämämme investointituen yksityiskohdat

Lisätiedot:

Vellu Taskila, toiminnanjohtaja

vellu.taskila@pyoraliitto.fi

044 238 5384

Investointituki kaupunkipyöräpalveluille

Ehdotus EU:n investointirahaston toimenpiteeksi Suomessa

PYÖRÄILYKUNTIEN VERKOSTO

Investointituki kaupunkipyöräpalveluille

- 1 Investoimalla kaupunkipyöriin **12 miljoonaa euroa** kyetään Suomen yli 50 000 asukkaan kaupunkeihin saamaan **yli 10 000 uutta kaupunkipyörää**.
- 2 Ehdotetuilla investoinneilla tuetaan joukkoliikenteen palautumista, vahvistetaan kestävästä kulkutapasiirtymää sekä rakennetaan entistä toimivampaa joukkoliikennejärjestelmää palveluiden ja digiratkaisujen kautta.
- 3 Nämä investoinnit mahdollistavat pyöräjärjestelmien yhteenkytkennän kaupunkien välillä, tiiviimmän integroinnin kaupunkien joukkoliikennejärjestelmiin ja korvataan joka viikko noin 43 000 lyhyttä automatkaa. Lisäksi investointien välillinen vaikutus nostaa pyöräilyn osuutta kuljetuista matkoista. **Tavoitteena oleva pyöräilyn osuuden nostaminen (30 % nykyisestä) vähentäisi päästöjä yhteensä 0,53 Mt.**

Käyttäjälähtöisissä kaupunkipyöräpalveluissa yhdistyvät liikenteen kaksi suurinta megatrendiä – palveluistuminen ja sähköistyminen

Liikenteessä tapahtuu paraikaa merkittävä muutos **omistamisesta palveluihin**. Pyörät ja ennen kaikkea kaupunkipyörät soveltuvat hyvin osaksi palveluistuvaa ja kestäväää liikkumista. Arviolta kolmasosa kuluttajista maksaisi mieluummin pyörän käytöstä palveluna, kuin omistaisi tai vuokraisi pyöränsä.

Sähkö on pyöräliikenteen keskeinen muutosajuri. Sähköpyörien avulla pidempienkin matkojen taittaminen on helppoa ja hauskaa. Asiantuntija-arvion mukaan sähköpyörien osuus esimerkiksi työsuhdepyöristä voi nousta jopa 90 prosenttiin 2021 aikana. Ruotsin kokemusten mukaan sähköpyörät korvaavat selvästi auton käyttöä työmatkoilla ja muilla matkoilla*. Kuopion kokemukset sähköpyöristä ovat positiivisia ja pyöriä käytetään maailman eniten suhteessa väkilukuun**. Rekisteröityneitä käyttäjiä on yli 18 000.

Käyttäjälähtöisyyden kannalta palveluiden yhteentoimivuus, helppokäyttöisyys ja integrointi joukko-liikennejärjestelmään tulee miettiä ennen itse pyöräpalveluiden kilpailutuksia. Investointeja tulee kohdentaa myös palveluiden yhteiskehittämiseen, data- ja digipuoleen sekä ennen kaikkea skaalautuvuuden varmistamiseen.

* <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/tyosuhteen-polkupyoraetu-mullistaa-pyoramarkkinat-svea-sahkopyorista-voi-tulla-pulaa/46c58bb8-8f43-491c-9b38-03c585582d72>

** <https://yle.fi/uutiset/3-11500741>

Kaupunkipyöriin kohdistuvien investointien avulla hankitaan yli 10 000 kaupunkipyörää ja rakennetaan maailman edistyksellisin pyöräjärjestelmä

12 miljoonan euron investoinnin avulla kyetään hankkimaan yli **10 000 kaupunkipyörää**, tuetaan joukko liikenteen palautumista, vahvistetaan kestävä kulkutapasiirtymää sekä rakennetaan entistä toimivampaa joukkoliikennejärjestelmää palveluiden ja digiratkaisujen kautta.

Investointituki kohdistuu itse pyöriin, näiden tukipalveluihin, pyöräpalveluiden yhteiskäytön edistämiseen rajapintojen avaamisen kautta ja koko Suomen kattavan pyöräjärjestelmän suunnitteluun. Tuen vastineeksi kaupungit investoivat tuen kohteisiin vastaavan summan. Kaupunkien osalta kustannuksista noin 50 % katetaan käyttäjäkustannuksilla ja osa mainostuloilla.

Investoinnit kohdentuvat pyörien lisäksi näiden käyttöä tehostaviin toimenpiteisiin:

1. Käyttäjälähtöisyyden edistäminen palvelumuotoilulla.
2. Palveluista saadun ja saatavan datan tehokkaampi hyödyntäminen.
3. Paupunkipyörien ”roamingin” edistäminen Suomessa kaupunkien välillä sekä laajemmassa mittakaavassa yhteisesti Pohjoismaissa.

Samalla palveluiden skaalautumisessa keskeistä on pyörien määrän lisäksi myös yhteentoimivuus eri järjestelmien kesken, mihin ei ole tähän asti kiinnitetty riittävästi huomiota.

Investointi vähentää päästöjä, työllistää suomalaisia, lisää joukkoliikenteen käyttöä, säästää terveydenhuollon kustannuksissa ja synnyttää uutta liiketoimintaa

Investointi kaupunkipyöriin

- Investoimalla kaupunkipyöriin 12 M € kyetään Suomen yli 50 000 asukkaan kaupunkeihin saamaan yli 10 000 uutta kaupunkipyörää.
- Vastineeksi investointituesta kaupungit investoivat vastaavan summan itse.
- Suurin osa investoinneista kohdentuu sähköpyöriin.
- Lisäksi investointeja kohdennetaan järjestelmätason kehitykseen vastaten vihreän elvytyksen kriteereihin.

Investointien merkitys

- 10 000 sähköpyörän avulla korvataan viikossa noin 43 000 lyhyttä automatkaa. Suora päästövähennelmä 600 tonnia. Tuen välillinen vaikutus lisää pyöräilyn osuutta kuljetuista matkoista. Tavoitteena oleva pyöräilyn osuuden nostaminen (30 % nykyisestä) vähentäisi päästöjä yhteensä 0,53 Mt.
- Pyöräliikenteen kasvulla on tutkitusti suuremmat työllistävät vaikutukset kuin useilla muilla iikkumistavoilla*. Investoinneista ja käytetystä rahasta 2/3 jää Suomeen.
- Investoinnit mahdollistavat pyöräjärjestelmien yhteenkytkennän kaupunkien välillä ja tiiviimmän integroinnin kaupunkien omiin joukkoliikennejärjestelmiin.
- Kansanterveydelliset vaikutukset kulkutapaosuuden nostamisesta 30 %:lla olisivat arviolta 1,65 miljardia euroa.

* Thomas Blondiau et al.: Economic benefits of increased cycling, Transportation Research Procedia 14 (2016) 2306 – 2313.cycling

Pyöräliiton ja ITS Finlandin kaupunkien kanssa käytyjen keskustelujen perusteella kaupunkipyöräjärjestelmien laajentamiselle löytyy tukea

ITS Finland on käynyt keskusteluja kuntien teknisten johtajien kanssa kaupunkipyöräpalveluiden laajentamisesta

- Järjestelmien laajentaminen saa laaja-alaista kannatusta läpi kaupunkikentän.
- Kaupunkien tarpeet eroavat toisistaan, mutta halua yhteiselle pyöräilyn kehittämiselle löytyy.

Pyöräliiton, Pyöräilykuntien verkoston ja ITS Finlandin roolina fasilitointi

- Pyöräliitto on keskeinen asiantuntijataho, joka edistää kaupunkipyörörien yleistymistä ja edustaa pyöräilijöitä ympäri Suomea.
- Pyöräilykuntien verkosto toimii suorana linkkinä kuntiin ja tukee kuntaa kaupunkipyöräpalvelujen kehittämisessä.
- ITS Finland verkottaa alan toimijoita ja edesauttaa pyöräjärjestelmien integroitumista muihin liikennepalveluihin.

PYÖRÄILYKUNTIEN VERKOSTO

ITS Finland

